



СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Димитър Марчев Благоев*

Катедра „Индустриален бизнес, Бизнес факултет, Университет за национално и световно стопанство, София

Научна специалност: 3.8. Икономика и управление (Иновации и инвестиции в бизнеса)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.8. Икономика, *научна специалност Икономика и управление (индустрия)* в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Златко Христов Златков*

Тема на дисертационния труд: *Оценка на взаимовръзката между жизнения цикъл на фирмата и цикъла на икономиката от инвестиционна гледна точка*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 2930/31.10.2022г. на зам.-ректора по НИД и МС на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Индустриален бизнес, Бизнес факултет на УНСС по научна специалност Икономика и управление (индустрия), професионално направление 3.8. Икономика*, съгласно Заповед на зам.-ректора по НИД и МС на УНСС № 1127/12.04.2018г. Обучението е осъществено в *редовна форма през периода 03.2018г.-10.2022г.*

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за становище дисертационен труд, на тема: *„Оценка на взаимовръзката между жизнения цикъл на фирмата и цикъла на икономиката от инвестиционна гледна точка“* е в общ обем от 258

страници, от които 184 страници основен текст на дисертацията и 74 страници с приложения. Дисертацията е структурирана в: увод, три глави, заключение, приложения и използвани и цитирани литературни източници. Дисертационният труд е разработен на база на информационни и литературни източници, обхващащи 219 заглавия, от които 86 на български, 133 на английски език. Текстът съдържа 42 таблици, 22 фигури /графики/, а в приложения има още 67 таблици с данни и обработена информация, което е използвана за целите на емпиричното изследване по темата на дисертацията. Тематиката на дисертационното изследване е насочена към разглеждане на растежа на микро и макро равнище, и тяхното обвързване с инвестиционните стратегии, които могат да предприемат фирмите в различните им фази. Тази тема е особено важна в контекста на събитията в последните години от геополитически и здравен характер, които доведоха до натрупването на редица кризи в един и същ момент, а до не малка степен повлияха и върху „объркване“ или промяна на етапността при естественото развитие на икономиката на базата на класическата вълнова теория. Тази актуалност е обоснована в увода на дисертацията и в цялостния текст на изложението, като е акцентирано както на класическите постулати в тази насока, така и на актуалните събития от последните години. Идентифицирани са и конкретни дефицити, в направление на които да бъде насочено дисертационното изследване. Може да се каже, че обект и предмет на дисертационния труд са сравнително добре и еднозначно дефинирани. Целите и задачите, въпреки и малко фрагментирани, също спомагат за последващото ясно структуриране на материала, а изследователската теза /като изключим нейната обстоятелственост/ дава ясна представа какви са вижданията и първоначалните твърдения на докторанта по избраната за изследване проблематика. Добре са определени изследователските методи, които ще бъдат използвани за разработването на дисертационния труд, информационното осигуряване /което е един важен въпрос при разработването на всяка една дисертация/, а предвид широкообхватността на различните нива на изследвания проблем са поставени и определени ограничения, които да стеснят обхвата на изследването доколкото е възможно и не ощетяващо постигането на заложения краен резултат. Може да се каже, че докторантът е използвал широк набор от български и чуждестранни литературни източници, с което показва добра осведоменост и способност да селектира, обобщава и анализира подходящ набор от литература по определена тема /тематично направление/.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Считам, че разработеният дисертационен труд притежава необходимите елементи на едно дисертационно изследване – теоретични аспекти, методически въпроси и практическо изследване. Наблюдават се и определени приноси моменти. Докторантът сам и добросъвестно е извършил приложното дисертационно изследване. На базата на разполагаемите емпирични данни, анализира и интерпретира съответните резултати. По-конкретно получените научни и научно-приложни резултати могат да бъдат сведени до следните:

- На базата на теоретичен и детайлен анализ са разкрити и обогатени въпроси свързани със зависимостта между икономическия цикъл и жизнения цикъл на фирмата;
- Проучени са някои от съществуващите дефиниции за икономически цикъл, фазисните теории и е адаптирана авторска концепция за етапите във вълновата теория, за целите на приложното дисертационно изследване;
- Проучено е влиянието и значението на взаимовръзката между икономическия цикъл и жизнения цикъл на фирмата спрямо инвестиционните стратегии, чрез разработване и предлагане на целенасочена методика;
- Обогатени са съществуващи методи и модели за разкриване на различни взаимовръзки в съставляващите фактори на жизнения цикъл на фирмата и икономическия цикъл, с насоченост към инвестиционните стратегии на фирмата;
- На базата на приложение на адаптираната методическа схема, продукт на теоретичния и методологичен анализ, е направено емпирично изследване за установяване на наличието или респективно отсъствието на конкретни зависимости дефинирани в първоначалната изследователска теза на дисертацията;
- От установените зависимости са обособени конкретни изводи и общения за начина на обвързване на циклите на икономиката, етапите на жизнения цикъл на фирмата и възможните варианти за избор на инвестиционна стратегия.

Считам, че подбраната изследователска методика е подходяща за конкретното изследване, а заложените в увода на дисертацията цели и задачи изпълнени в задоволителни размер и качество.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Систематизацията на основните приноси моменти в дисертационния труд може да бъде направена в следните направления:

Научни – Обогаляване на теоретико-методическата база за проучване на връзката между жизнения цикъл на фирмата и икономическия цикъл, с насоченост към инвестиционните стратегии на фирмата. Адаптирана е методическа схема за проучване на тези връзки и зависимости. Разширено е полето на приложение на известни статистически методи, с които се постига по-пълнен анализ и обосноваване на наличието или респ. отсъствието на връзка в основните направления на обекта и предмета на дисертационното изследване.

Научно-приложни - Направена е обосновка на редица изводи за възможностите за избор на инвестиционна стратегия в контекста на текущата позиция на фирмата в конкретна фаза от жизнения си цикъл и цикъла на икономиката, базиран на вълновата теория. На база на критичен анализ са идентифицирани конкретни предложения за подобряване на процеса на избор на инвестиционна стратегия и усъвършенстване на използваните способности в това направление.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

В контекста на публичността и тестване на изследователските си виждания и тези по темата на дисертационния труд докторант Златко Златков е направил 4 публикации. Една от публикациите е в списание Икономически и социални алтернативи на УНСС, а три са доклади от научна конференция, проведени в България. Две от публикациите са на английски език и две на български език. Считаю, че тези публикации отразяват реално постиженията на докторанта и са достатъчно представителни, за да се популяризират резултатите от дисертационния труд пред академичната общност и заинтересованите лица от бизнес практиката. На тяхна база не са отчетени индикации за грешки в твърденията на докторанта или по отношение на цялостната релевантност на неговите проучвания. Чрез тях докторантът е изпълнил и заложените задачи в индивидуалния си план за обучени в докторантура.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат на дисертационния труд е в обем от 46 страници. В него достоверно е възпроизведено съдържанието на дисертационния труд. Съставен е от седем части, които се отнасят до общата характеристика на дисертационния труд, структурата и съдържанието, представяне на изложението, насоки за бъдеща изследователска работа, справката за приносите и публикациите по дисертационния труд, както и декларация за оригиналността на дисертационното изследване. Изложението му в синтезиран вид представя най-важните моменти на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Темата на дисертационния труд на докторант Златко Златков е сложна с нейния многоаспектен характер и изискващ разглеждането на основни направления на няколко икономически равнища. Ето защо в почти всяка такава разработка могат да бъдат открити дискуссионни въпроси, а самият автор да се увлече в определена обстоятелственост, което в никакъв случай не омаловажава постигнатите от докторанта резултати с разработването на настоящия дисертационен труд. Може да се каже, че докторант Златко Златков е направила прецизно своето изследване, има добър изказ и познава добре литературата по разглежданата тематика, а и в не малка степен индиректно свързани литературни и информационни източници. Като научен ръководител, с докторанта сме имали възможност многократно да обсъждаме възможностите за усъвършенстване на дисертационното изследване, водили сме научни спорове и съм убеден в неговите способности да защитава и обосновава своите тези по подходящ и научен начин /в определени случаи даже упорито и твърдо/. В това направление нямам конкретни въпроси към докторанта, които да поставя, но си запазвам все пак правото по време на публичната защита, и при възникване на такива, те да бъдат зададени „ad hoc“.

8. Заключение

Дисертационният труд на докторант Златко Христов Златков е оригинално изследване на актуален научен и приложен проблем. Изследователските задачи поставени в него са изпълнени, а основната му цел е постигната. Научно-приложните приноси, съдържащи се в дисертацията, обогатяват съществуващи знания в областта на изследваната проблематика. Според мен дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и вътрешните нормативни документи на Университета за национално и световно стопанство за присъждане на ОНС „доктор“.

Препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторант Златко Христов Златков образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност Икономика и управление (индустрия),

14.11.2022г./София

Подпис: